

Rustig en ruig,
primitief en pittoresk,
altijd mooi:

de Lofoten

De ontroerende schoonheid van de noordelijkste archipel van Noorwegen.
Tekst en fotografie Eric Fokke

De Lofoten is een prachtige groep eilanden, net boven de poolcirkel. De Nederlandse fotograaf Eric Fokke woont er en neemt je mee op reis.

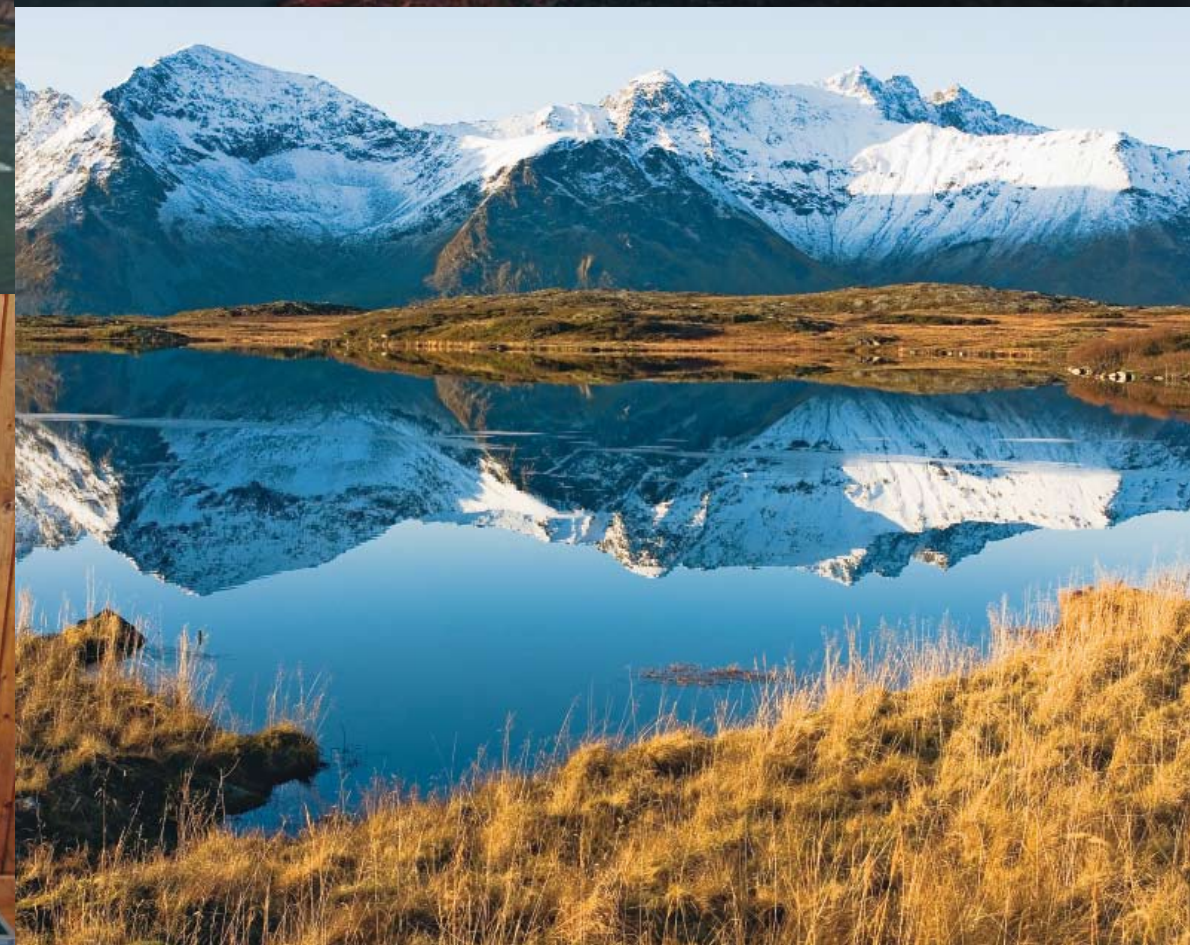
De herfst viel vorig jaar vroeg in op de Lofoten. Al in de tweede helft van augustus lag er een lappendeken van knalgeel, warmrood en cognac over de eilanden – een hallucinerende cocktail van kleuren – tegen loodgrijze bergwanden waarop zon en wolken een fascinerend schaduwspel speelden.

De zomer was koel en gortdroog geweest: vandaar die vroege herfst. Een heerlijke zomer ook, met een zon die niet onderging en de hemel iedere nacht weer in vuur en vlam zette, een zon die regenbogen toverde op tijdstippen die in Nederland ondenkbaar zijn.

Wat is de beste tijd om naar de Lofoten te gaan? Het is een veelgestelde, maar eigenlijk niet te beantwoorden vraag. Is het de zomer, met die eindeloos mooie nachten? Of juist de winter, als het groene noorderlicht hemelsbreed boven een wit landschap giert? Of de herfst, met zijn strijklicht en warme kleuren en groepen orka's die scholen haringen belagen? Het voorjaar dan, als de blauwborsten en goudplevieren in hun prachtkleed de broedgebieden weer bezetten en alpinebloemen door de laatste restjes sneeuw priemen? Zeg het maar...

Vissersdorp met houten huisjes op palen

De Lofoten steekt als de vervaarlijke onderkaak van een roofdier boven zee uit: steile bergen met spitse pieken, zij aan zij. Op de rotsen voor de kust jaagt de mink op krabben, verorberen otters vissen en wachten grote zeearenden geduldig op de restjes. Soms rust op de ruige bergen een zwaar wolkendek waar je tientallen kilometers ver onderdoor kijkt. Het is dan alsof je in een kijkdoos zit en dan weet je zeker dat de aarde zo plat is als een dubbelkje. Zittend op een berghelling, die de roep van raven weerkaatst, zou je denken »

Het woord 'pittoresk' is speciaal uitgevonden voor deze dorpjes.

dat de hele wereld onder water is gelopen en dat deze verzameling bergtopjes het laatste toevluchtsoord is. Terug op zeeniveau vind je op de grens van peilloos diep water en granieten bergwanden kleine vissersdorpen met houten huisjes op palen. In de havens liggen houten vissersschepjes waarmee in de wintermaanden kolossale kabeljauwen worden gevangen. Een deel van de vangst wordt aan rekken te drogen gehangen. Dit voorjaar besluit Noorwegen of de archipel aangemeld worden voor de 'Lijst van het Werelderfgoed' van Unesco.

Veel en toch weinig mensen

De kleinschaligheid op de Lofoten is een verademing. Het woord 'pittoresk' moet uitgevonden zijn toen deze vissersdorpen werden ontdekt. Op een oppervlakte van 1227 vierkante kilometer wonen 24 duizend inwoners. Vergelijk dat eens met een doorsnee Nederlandse gemeente: Uithoorn heeft ruim 27 duizend bewoners op 19,5 vierkante kilometer. En de Lofoten is dan nog een redelijk druk bewoond gebied voor het noorden van Noorwegen. Van het ene tot het andere eind van de Lofoten loopt een weg met de ambitieuze naam E10. Het is een kronkelig weggetje, zonder middenstreep en af en toe passeerplaatsen omdat er geen twee auto's naast elkaar op passen. De enige verkeerslichten op het eiland staan langs deze E10 bij fraaie hoge boogbruggen, omdat die te smal zijn voor tegenliggend verkeer. En ze staan bijna altijd op groen. Alleen in de zomermaanden, als de witte golf van caravans en campers aanzwelt, sta je wel eens voor rood te wachten.

Donkere wolken boven het paradijs

Kleinschaligheid gaat niet op voor de visserij - die is groots. De visserij brengt de Lofoten al eeuwen welvaart. Vanaf eind september worden duizenden tonnen haring aan land gebracht, vanaf februari enorme hoeveelheden kabeljauw. De vissersboten worden groter en van staal, en »

toch zijn het nog steeds de kleinere houten boten die in het oog springen. Maar ook de Lofoten is helaas geen onbedreigd paradijs. De visbestanden zijn ondanks de intensieve visserij nog steeds groot, maar in sommige jaren verhongeren de enorme kolonies zeekoeten, alken en papegaaiduikers. Er zwemmen nog steeds orka's rond in de herfst en winter, maar in steeds kleinere getale. Is het de klimaatverandering, of is het toch de visserij? Rond de eilanden worden rijke olievelden vermoed en er vinden momenteel verhitte discussies plaats of die geëxploiteerd moeten worden. De vraag die centraal staat: weegt de kortstondige winst van olie op tegen het risico de rijke visgronden te verliezen? Paradoxaal: gelijktijdig liggen er plannen voor windmolenparken om de CO²-uitstoot te reduceren. Ze willen 250 van die molens van 200 meter hoog plaatsen. Maar de Lofoten is eigenlijk overal te mooi om door een windturbine verpest te worden. Kom je daarmee op de Unesco Werelderfgoederenlijst?

Walhalla voor kunstenaars en fotografen

Vaak is het er zo stil dat je het bloed bijna door je lijf kunt horen ruisen. Maar wind is er ook volop, zeker in het najaar. Wie de verhalen moet geloven, ziet dan bestelbussen over de weg rollen, schoorstenen door de lucht vliegen en zelfs plakken asfalt uit de weg waaien. Stormtoerisme is een hier nog onvoldoende ontgonnen bron van inkomsten.

Het noorderlicht van de wintermaanden vult wél in toenemende mate de hotels en tot toeristenverblijven omgebouwde vissershutjes. Vooral Japanse toeristen hebben de Lofoten ontdekt – ze zouden onder die magische lichtshow letterlijk zeer vruchtbare nachten door brengen.

En sinds de BBC-documentaire *In the land of the northern lights*, waarin de tot tranen toe bewogen actrice Joanna Lumley het noorderlicht onderging, staat ook half Engeland in de startblokken om de Lofoten te bezoeken. »

Diverse vissershutjes zijn omgebouwd tot luxe toeristenverblijf.

In de winter trekt het magische noorderlicht veel bekijks.

Maar de Lofoten heeft meer te bieden. Bergwandelingen natuurlijk. En wist je dat je boven de poolcirkel een van 's werelds mooiste stranden kunt vinden om met een surfplank de branding te temmen? Golfen kun je hier ook 's nachts, als de middernachtzon aan de horizon voorbij trekt. Skiën, langlaufen, snowboarden – het kan nog steeds, ook al valt hier ieder jaar weer minder sneeuw. Ook voor kunstenaars en fotografen is de Lofoten een walhalla. Het ruige landschap en het grandioze licht zijn een doorlopende bron van inspiratie. Met kwast, pen of camera leg je een wereld vast van een schoonheid die soms tot tranen toe kan ontroeren. Dit is een werelderfgoed, hier moeten nog vele generaties van kunnen genieten.

Meer foto's van Eric Fokke op www.lofotenbilder.no.

de Lofoten praktisch

Klimaat: slecht weer bestaat niet

De Lofoten ligt boven de poolcirkel in de warme golfstroom. Het klimaat is daarvoor mild. Zomers kan het 20°C of meer worden en 's winters wordt het zelden kouder dan -10°C. Maar het is in ieder seizoen verstandig warme en winddichte kleding bij de hand te hebben. Slecht weer bestaat niet zeggen de Noren, slechte kleding wel.

Lichte nachten, donkere dagen, en het noorderlicht

Van 17 mei tot 17 juli blijft de zon boven de horizon: de middernachtzon. Van 6 december tot 6 januari komt de zon juist niet meer boven. Maar het is dan niet de hele dag aardedonker. Omdat de zon pal onder de horizon schuift, ontstaat schemer zoals voor zonsopkomst en na zonsondergang – heel bijzonder. Vanaf eind augustus, als de nachten donkerder worden, is er kans op noorderlicht (een grillig groen

schijnsel aan de hemel), wat een soms adembenemende lichtshow oplevert. De wintermaanden zijn daarvoor het best.

Taal en geld

De voertaal is Noors, maar met Engels kun je redelijk uit de voeten. Het betaalmiddel is de Noorse kroon (koers ongeveer 8:1). Noorwegen is duur, maar verschilt van Nederland al lang niet meer zo schrikbarend in prijs als enkele jaren geleden. Kleding is hier vaak zelfs (veel) goedkoper. Vertrek gerust in je T-shirt en kom met een weerbestendige uitrusting terug.

Hoe ernaartoe?

De Lofoten is een flink eind rijden van Nederland, al snel 3000 km. Maar de rit door Noorwegen of Zweden is wel mooi! Vliegen is goedkoper. Een retourtje is mogelijk vanaf €500. Er zijn drie vluchten nodig. Eén naar Oslo, van daar naar Bodø en dan naar Leknes of Svolvær op de Lofoten: om 10.30 uur vertrek je van Schiphol en om 18.00 uur sta je op een doombestemming. Het is ook mogelijk via Oslo naar Evenes te vliegen en vandaar met de auto of per bus in 3,5 uur naar de Lofoten te rijden. Afhankelijk van het seizoen is er voor €35 tot €50 euro per dag een goede auto te huur.

Verblijf

De Lofoten heeft schitterende campings en diverse hotels. Zeer geliefd zijn de 'rorbuer': voormalige vissershutjes, vaak op palen in het water, op de mooiste plekken. Prima accommodaties en ze kosten 300 tot 600 Noorse kronen per nacht voor het hele gezin. Duurder kan altijd.

Georganiseerd

Wie niets zelf wil regelen, maar wel alles wil zien, boekt een georganiseerde reis. Byzondere Reizen (www.byzonderereizen.no) wordt gerund door twee Nederlanders die te voet, per fiets, per auto en vooral ook per boot eropuit trekken en alles laten zien wat de Lofoten aan natuur en cultuur te bieden heeft. }

